

Inget självklart samband mellan exponering för språk och akademiskt ordförråd

Det krävs mer än flitig exponering för engelska för att elever ska utveckla sin användning av akademiska ord när de skriver på engelska. Elever som går gymnasieprogram där engelska användes som undervisningsspråk ökar inte sin användning av akademisk vokabulär mer än elever som följde ämnesundervisning på svenska. Det framkommer i en ny avhandling vid Göteborgs universitet.

Inte heller frekvent användning av engelska på fritiden tycks ha någon avgörande betydelse för utveckling av en akademisk vokabulär.

I en undersökning bland 230 gymnasieelever fann Eva Olsson, doktorand vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik vid Göteborgs universitet, att de elever som valt att studera på ett språk- och ämnesintegrerat program, ett så kallat CLIL-program (content and language integrated learning), med engelska som undervisningsspråk, använde engelska akademiska ord i större omfattning redan när de började gymnasiet jämfört med elever som valt program med svenska som undervisningsspråk.

– CLIL-program tycks attrahera elever som redan har förhållandevis goda kunskaper i engelska när de börjar utbildningen, vilket man förstås måste ta hänsyn till när man undersöker effekterna av den typen av undervisning, säger Eva Olsson.

Det visade sig dessutom att CLIL-eleverna använde engelska på sin fritid betydligt oftare och under längre tid än elever som valt program med undervisning på svenska.

– Engelskan tycks ha en viktigare och större roll i CLIL-elevernas liv, inte bara i skolan utan också på fritiden, säger Eva Olsson.

De eleverna använde engelska ungefär två timmar mer per dag på sin fritid än de övriga eleverna, vilket i ett längre perspektiv innebär att skillnaden i exponering är mycket stor.

Även betydelsen av fritidsengelska bör därför vägas in när CLIL utvärderas. I studien jämfördes andelen allmänakademiska ord i fyra olika skrivuppgifter om natur- och samhällsvetenskapliga ämnen som eleverna skrev under de tre gymnasieåren.

Allmänakademiska ord, såsom *further* (vidare), *require* (kräva) och *vital* (livsviktig), är inte ämnesspecifika utan förekommer i de flesta discipliner. CLIL-eleverna använde en större andel sådana ord i samtliga skrivuppgifter, men deras användning av akademiska ord ökade alltså inte mer än bland övriga elever när hänsyn tas till skillnader i ingångsvärden.

– Det verkar finnas en utvecklingspotential i CLIL-undervisningen, säger Eva Olsson.

I avhandlingen undersöktes också hur användning av engelska på fritiden inverkar på elevers förmåga att skriva olika typer av texter på engelska. En undersökning bland högstadiееlever visade att de elever som ofta använde engelska på sin fritid hade ett mer varierat och nyanserat språkbruk när de skrev texter med vardagligt språk. De kunde även anpassa sitt språkbruk i sammanhang där mer formellt språk kunde förväntas.

Elevers användning av engelska på fritiden tycks alltså ha en större positiv inverkan på deras förmåga att skriva på engelska på lägre kunskapsnivåer än på högre, där ett mer akademiskt språkbruk behövs.

– Avhandlingens resultat visar att elevers akademiska språk inte utvecklas per automatik bara för att eleverna exponeras för språket. Eftersom svenska elever generellt har goda kunskaper i engelska, exempelvis i europeisk jämförelse, är det rimligt att skolan erbjuder strukturerad stöttning i just akademisk språkutveckling i engelska eftersom det är ett språk som används i allt större omfattning i högre studier och i yrkeslivet, där språkkunskaper utöver det

vardagliga språket behövs., säger Eva Olsson.

Redan nu uppmärksammas det akademiska språket i skolans styrdokument och Eva Olssons förhoppning är att avhandlingens resultat beaktas när skolans undervisning planeras oavsett vilket ämne eller språk undervisningen sker på.

– Inget ämne undervisas utan språk och det är med hjälp av språket ämnet förstås, säger Eva Olsson.

För mer information:

Eva Olsson, e-post: eva.olsson@ped.gu.se

Eva Olsson lägger fram sin avhandling *On the impact of extramural English and CLIL on productive vocabulary* vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet, fredagen den 26 februari klockan 13.00 i Kjell Härnqvistsalen, Pedagogien Hus A, Västra Hamngatan 25, Göteborgs universitet

Avhandlingen finns digitalt publicerad på <http://hdl.handle.net/2077/41359>

Avhandlingen har genomförts inom ramen för forskarskolan i utbildningsvetenskap vid Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning, CUL, Göteborgs universitet.